

Sygn. akt I PK 319/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A.R.
przeciwko [...] Zakładowi Opieki Zdrowotnej [...] w C.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 22 czerwca 2016 r., sygn. akt V Pa (...),

I odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
II zasądza od powódki na rzecz pozwanego 1.800 zł (jeden
tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w B. na skutek apelacji pozwanego [...] Zakładu Opieki Zdrowotnej [...] w C. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie z powództwa A.R. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył zasądzoną kwotę z 34.011,55 zł do kwoty 8.411,55 zł i oddalił powództwo w części dotyczące kwoty 25.600 zł.

Sąd Rejonowy w B. za okoliczność bezsporną uznał zatrudnienie A.R. od 2 stycznia 1990 r. w pozwanym zakładzie pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Powódce były przyznawane dodatki do wynagrodzenia. A.R. w

dniach 5 maja 2004 r., 4 stycznia 2005 r. i 25 stycznia 2006 r. złożyła wnioski o przyznanie jej stałej miesięcznej gratyfikacji pieniężnej w wysokości 30% uposażenia zasadniczego - 600 zł - z uwagi na rozszerzenie zakresu obowiązków. Ostatni z wniosków dotyczył okresu od 2006 r. Dodatek w wysokości 600 zł był świadczeniem stałym, który otrzymywała obok wynagrodzenia zasadniczego, premii regulaminowej oraz dodatku stażowego. Świadczenie to było wypłacane A.R. nieprzerwanie do 1 sierpnia 2009 r. Dnia 29 kwietnia 2011 r. strony postępowania zawarły dodatkową umowę o pracę na okres próbny na stanowisku referenta administracyjnego w wymiarze 0,253 etatu. Jednocześnie pozwany zaniechał wypłacania powódce wynagrodzenia za ponadnormatywny czas pracy jak i stałego dodatku w wysokości 600 zł miesięcznie. Tę umowę powódka wypowiedziała ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2012 r. W niniejszej sprawie powódka dochodziła zasądzenia na swoją rzecz kwot: 7.038,02 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, 25.600 zł tytułem wynagrodzenia dodatkowego za obsługę oddziałów psychiatrii sądowej (po 600 zł za każdy miesiąc pracy) oraz 1.373,53 zł tytułem wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powódki o wypłatę świadczenia dodatkowego za obsługę oddziałów psychiatrii sądowej zasługiwało na uwzględnienie gdyż z załączonych do akt sprawy akt osobowych A.R. wynika jednoznacznie, że dochodzone pozwem świadczenie było dodatkowym, wypłacanym obok uposażenia zasadniczego, premii regulaminowej oraz dodatku stażowego. Dnia 25 stycznia 2006 r. powódka zwróciła się do pracodawcy o przedłużenie na rok 2006 i lata następne /aż do odwołania/ wypłaty dodatku w wysokości 30% płacy zasadniczej. Na wniosku znajduje się zgoda ówczesnego dyrektora Szpitala na wypłatę dodatkowego wynagrodzenia. Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z art. 42 § 2 k.p. wypowiedzenie dotychczasowych warunków pracy i płacy może nastąpić poprzez wypowiedzenie zmieniające. Pozwany nie złożył takiego oświadczenia ani też strony nie zawarły żadnego porozumienia. Odnosnie do pozostałych roszczeń, w ocenie Sądu strony postępowania łączył jeden stosunek pracy, tym samym za czynności służbowe wykonywane przez A.R. ponad obowiązujące ją normy czasu pracy przysługuje jej wynagrodzenie. Z uwagi

na uwzględnienie roszczenia powódki o wypłatę wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, Sąd uwzględnił także roszczenie o wypłatę wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji niewłaściwie ocenił zdarzenie w postaci zawarcia z powódką dodatkowej umowy o pracę na 0,253 etatu. Sąd Rejonowy nie wziął bowiem pod uwagę, że za ten sam okres powódka chciała dodatkowego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz dodatku za dodatkowe czynności wykonywane w godzinach pracy. Powódka w wielu pismach podała, że w pozwanym szpitalu były stosowane trzy metody podwyższenia wynagrodzenia: umowa zlecenia, umowa na część etatu i dodatek do premii. Skoro w chwili zawarcia dodatkowej umowy o pracę zakres obowiązków powódki nie zwiększył się, a zwiększyło wynagrodzenie, to zdaniem Sądu Okręgowego stanowiło ono rekompensatę za pracę na podstawie umowy zasadniczej. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zmiana warunków umowy o pracę w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia została dokonana na mocy porozumienia stron - zawarcia umów na ułamkową część etatu i rozwiązania ostatniej z nich. Tym samym na mocy zgodnych oświadczeń stron powódka nabyła w okresie do 31 grudnia 2012 r. prawo do wyższego wynagrodzenia. Oświadczenie powódki o wypowiedzeniu ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2012 r. umowy dodatkowej o pracę na stanowisku referenta administracyjnego stanowiło natomiast zmianę umowy o pracę w części dotyczącej nie tylko zakresu obowiązków, ale także (w sposób niezamierzony przez powódkę) w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia. Od 1 stycznia 2013 r. żaden dodatek jej nie przysługiwał. Z podanych wyżej względów Sąd Okręgowy uznał apelację za zasadną w części dotyczącej kwoty 25.600 zł.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 42 § 2 k.p., art. 39 k.p. w zw. z art. 42 k.p. oraz art. 41¹ § 1 k.p., art. 80 zd. 1 k.p. w zw. z art. 78 § 1 k.p. oraz art. 18 § 1 k.p., art. 18^{3a} § 1 i art. 18 § 3 k.p., art. 8 k.p. oraz na naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 328 § 2 k.p.c., art. 102 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: „Czy dodatek do wynagrodzenia nie

ujęty w regulaminie wynagradzania czy wprost w umowie o pracę, ale wypłacany na podstawie decyzji dyrektorów /pracodawcy/ nieprzerwanie przez wiele lat za pracę faktycznie wykonywaną, jest stałym składnikiem wynagrodzenia czy też ma charakter premii uznaniowej, nie wymagającej dla zaprzestania wypłaty wypowiedzenia zmieniającego lub porozumienia stron?” Zdaniem skarżącego w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie: „Czy dodatek do wynagrodzenia przyznawany i wypłacany pracownikowi z adnotacją 'do odwołania' comiesięcznie przez okres ponad 6 lat wymaga wypowiedzenia zmieniającego w trybie art. 42 § 2 k.p., a zakres obowiązków pracownika związany z prawem do dodatku pozostaje bez zmian i będzie przez pracodawcę egzekwowany, czy też pracownik może być pozbawiony dodatku poprzez inną czynność pracodawcy to jest nienaliczenie i niewypłacenie oraz nie umieszczenie na tzw. „pasku” dodatku, także w sytuacji, gdy pracownik jest już w wieku przedemerytalnym i podlega ochronie przed wypowiedzeniem na podstawie art. 39 k.p.? Zdaniem skarżącego skarga jest nadto oczywiście uzasadniona ponieważ już *prima facie*, każdy prawnik posiadający dobrą znajomość prawa pracy po zapoznaniu się z wyrokiem Sądu Okręgowego w B. i jego uzasadnieniem, uzna go w zaskarżonej części za rażąco naruszający prawo, poprzez pozbawienie pracownika prawa do wieloletniego dodatku do wynagrodzenia bez wypowiedzenia zmieniającego i z naruszeniem ochrony wynagrodzenia przysługującego pracownikowi w tzw. wieku przedemerytalnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierv sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W rozpoznawanej sprawie skarżąca sformułowała zagadnienie prawne bez wskazania przepisu prawa, na gruncie którego się ono ujawniło.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie sprecyzowała, o którą postać przesłanki określonej w tym przepisie chodzi. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że „na tle takiego samego stanu faktycznego i tego samego stanu prawnego w sprawie powódki pojawiły się rozbieżności w orzecznictwie”. Zauważyć należy, że powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, LEX nr 1982406). Rozbieżność w wykładni prawa między sądami w tej samej sprawie to nie rozbieżność w orzecznictwie

sądów, którą ma na uwadze podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Na gruncie tego przepisu chodzi o rozbieżność orzecznictwa sądów w różnych sprawach w zakresie wykładni prawa i potrzebę ujednolicenia wykładni przez Sąd Najwyższy. Natomiast w tej samej sprawie sąd drugiej instancji może orzec przeciwnie niż sąd pierwszej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2014 r., II UK 51/14, LEX nr 1738490).

Ponadto zauważyć należy, że zgodnie z treścią w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. określona w nim przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wówczas, gdy dokonanie wykładni przepisów prawa bądź usunięcie wątpliwości interpretacyjnych wynikających z rozbieżnego orzecznictwa sądów ma służyć rozstrzygnięciu rozpoznawanej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 23/15, LEX nr 2021942; z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 592/14, LEX nr 1678067). Pamiętać należy przy tym, że postępowanie kasacyjne prowadzone przed Sądem Najwyższym (będącym sądem prawa) ograniczone jest do zbadania konkretnych podstaw skargi kasacyjnej, wskazanych przez skarżącego, z wyjątkiem jedynie nieważności postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Przytoczone w skardze kasacyjnej podstawy poza tym, że określają zakres kontroli kasacyjnej, decydują także o skuteczności wniesionej skargi. Oznacza to, że Sąd Najwyższy nie może uwzględniać naruszenia żadnych innych przepisów niż wskazane przez skarżącego, nie jest bowiem uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów lub też stawiania hipotez co do tego, jakiego aktu prawnego (przepisu) dotyczy podstawa skargi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2017 r., I PK 95/16, LEX nr 2269194). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazano, że „jeśli chodzi o powódkę to ze względu na art. 39 k.p. w zw. z art. 43 k.p. wypowiedzenie zmieniające nie było dopuszczalne”. Naruszenie przez pracodawcę art. 42 § 1-3 k.p. otwiera pracownikowi możliwość dochodzenia roszczeń wskazanych w art. 45 § 1 k.p. Przepis ten nie został jednakże wskazany w podstawach skargi kasacyjnej.

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność

podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego, których stosowanie w praktyce wywołuje rozbieżności, czy też przepisy prawa wymagające wykładni, to z natury rzeczy nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.